

Datum

2021-10-29

Mottagares.remissvar@regeringskansliet.sejenni.lundh@regeringskansliet.se**Vår beteckning:** SJCM-2021-0003-063**Ert diarienum:** S2021/06915**Handläggare**

Gunnar Alexandersson

Erica Ackebo

Robert Westerdahl

Bjarni Skipper

Jan Sjölund

Dan Olofsson

Tobias Johansson

Peter Sjöquist

Yttrande om förslag till fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen

SJ AB (SJ) har tagit del av Socialdepartementets remiss av promemorian "Fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen". Synpunkterna i detta yttrande behandlar endast lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 ("covid-19-lagen").

Covid-19-lagen trädde i kraft den 10 januari 2021. Dess giltighet förlängdes nyligen med fyra månader till 31 januari 2022. I den nu aktuella promemorian föreslår regeringen ytterligare en förlängning med fyra månader, dvs till 31 maj 2022. Förslaget motiveras med att även om det epidemiologiska läget har förbättrats krävs en fortsatt beredskap eftersom "smittläget kan förändras snabbt, vilket kan göra det nödvändigt att införa åtgärder med kort varsel för att minska smittspridning" (sid 17).

Som SJ poängterat i ett tidigare yttrande (2021-09-15), om fortsatt giltighet av förordning 2021:8 om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 ("begränsningsförordningen"), är den centrala frågeställningen för SJ på vilket sätt regeringen har för avsikt att utnyttja det mandat som en förlängd giltighet av covid-19-lagen ger.

I den nu aktuella promemorian föreslås att regeringen inte längre ska vara bemyndigad att helt förbjuda vissa verksamheter eller göra en nedstängning av vissa platser. Dessa bemyndiganden har emellertid hittills inte använts. Samtidigt skulle

möjligheten kvarstå att begränsa verksamheter, t.ex. kollektivtrafik med tåg, på samma sätt som skedde under våren och en stor del av sommaren 2021.

Liksom tidigare anser SJ att vid en förlängd giltighet måste regeringen, om så blir aktuellt, använda mandatet till åtgärder som är proportionerliga och väldokumenterade vad gäller effekter på smittspridningen, inte snedvrider konkurrensen mellan t.ex. järnväg och flyg, samt tar långtgående hänsyn till synpunkter och förslag till åtgärder från de verksamheter som påverkas.

Det är viktigt att undvika en återupprepning av de brister som funnits på dessa områden vid tidigare tillämpning av lagen. Därför föreslår SJ återigen att, om det skulle bli aktuellt att återigen införa restriktioner som påverkar tågtrafiken, regeringen bjuder in till en konstruktiv dialog där SJ och andra branschföreträdare kan bidra med erfarenhet för att få till ändamålsenliga och rimliga åtgärder för att begränsa smittspridning.

När det gäller rätten till ersättning för den som drabbas av begränsningar i sin verksamhet – ett område där riksdagen nyligen efterlyste förtydliganden – sägs i promemorian att den frågan kan aktualiseras på nytt om det blir nödvändigt med långtgående begränsningar. I övrigt hänvisar regeringen till de allmänna och riktade stödåtgärder som redan gjorts via andra lagar och förordningar och anser att rätten till ersättning redan har tydliggjorts på ett tillfredsställande sätt (sid 42).

Den långväga tågtrafik som bedrivs på kommersiella grunder hör till de verksamheter som drabbats absolut hårdast ekonomiskt under pandemin, och har därtill också varit föremål för särskilda begränsningar med stöd i covid-19-lagen. Hittills har de ekonomiska konsekvenserna av dessa begränsningar inte resulterat i något riktat stöd. Höständringsbudgeten (Prop. 2021/22:2) inkluderar visserligen ett förslag om att kompensera tågoperatörer via reducerade banavgifter, men för vilken tidsperiod och hur dessa pengar ska fördelas är ännu oklart.

Precis som att det är viktigt med effektiva och träffsäkra åtgärder för att begränsa smittspridning är det också viktigt med en effektiv och träffsäker kompensation för de verksamheter som drabbats ekonomiskt av sådana åtgärder. SJ anser därför fortfarande att det i covid-19-lagen bör förtydligas att eventuella framtida begränsningar kombineras med motsvarande kompenserande åtgärder riktade till de verksamhetsutövare som påverkas – åtgärder som bör stå i proportion till den ekonomiska skada som åsamkas.

Monica Lingegård
VD SJ AB